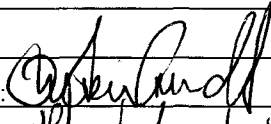
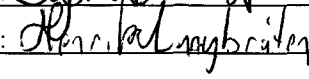




KSK-notat nr.: 75/2013 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Fjellkraft/Sagelva kraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland/Hemnes	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.: 
Saksbehandler:	Henrik Langbråten	Sign.: 
Dato:	05 DES 2013	
Vår ref.:	NVE 201201177-38	

Søknad om tillatelse til bygging av Sagelva kraftverk i Hemnes kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	8
NVEs vurdering	10
NVEs konklusjon	17
Forholdet til annet lovverk	18
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	19
Vedlegg	22

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Sagelva kraftverk. Søknaden behandles etter kapittel 3 i samme lov. Det er søkt om tillatelse etter energiloven til etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Fjellkraft AS søker om å få bygget Sagelva kraftverk i Hemnes kommune i Nordland. En utbygging vil berøre en elvestrekning på 1500 meter med et inntak på kote 198 og kraftstasjon på kote 4. Nedbørfeltet til kraftverket blir på 5 km² med et midlere tilsig på 12,3 mill. m³ per år. Middelvannføringen i Sagelva er på 0,388 m³/s. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på ca. 1,5 MW, og beregnet årlig kraftproduksjon er på 4 GWh. Største og minste slukeevne vil bli henholdsvis 0,97 m³/s og 0,048 m³/s. Det er foreslått slipp av minstevannføring på 64 l/s i perioden 1/5 til 30/9, og 4 l/s resten av året. Dette tilsvarer de beregnede 5-persentilverdiene.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de

samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Det har kommet høringsuttalelser fra **Hemnes kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland Fylkeskommune, Sametinget, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Statens Vegvesen, Forum for Natur og Friluftsliv Nordland, Rana Zoologiske forening og Norsk Ornitologisk forening, Røssåga/Toven Reinbeitedistrikt, Helgelandskraft AS, Kystverket Nordland og Hemnes Turistforening.**

Ingen av høringspartene har direkte motsatt seg en utbygging og det fremkommer at Sagelva blir sett på som en av de minst konfliktfylte søknadene i Hemnes som er til behandling. Det har derimot blitt påpekt behov for enkelte avbøtende tiltak. **Hemnes kommune** påpeker at det må slippes en minstevannføring om sommeren tilsvarende alminnelig lavvannføring og at kraftstasjonen må plasseres ovenfor anadrom strekning. **Nordland fylkeskommune** påpeker at det må slippes minstevannføring hele året, og at det må være nær dialog med reindriftsnæringen under detaljplanleggingen. **Reindriftsforvaltningen** påpeker at adkomstveien må avstenges med bom for å hindre økt allmenn ferdsel i området.

NVE mener Sagelva på grunn av lav konfliktgrad kan behandles som en egen sak i forhold til de andre sakene i Hemnes kommune. Dette er i all hovedsak på grunn av få konflikter til prosjektet, og at lokaliteten tilsier at det ikke er behov en større vurdering av samlet belastning og konsekvens enn det som er kommet frem under avsnittet om "Samlet belastning" i dette dokumentet.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Sagelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter. NVE mener at konfliktene ved en utbygging av Sagelva kraftverk er begrenset og i hovedsak knyttet opp mot reindriftsinteresser og biologisk mangfold, og dette er vektlagt i vedtaket.

Anleggsarbeid og økt menneskelig aktivitet i området rundt inntaket vil kunne ha noe forstyrrende effekt på reinen på vinterbeite i området rundt øvre deler av Sagelva. Ved å tilpasse anleggsperioden slik at anleggsaktiviteten unngås i periodene reinen bruker området, mener NVE at forholdet til reindriften kan ivaretas i tilstrekkelig grad.

Det er ikke funnet rødlistede arter, viktige naturtyper eller sjeldne vegetasjonstyper i området eller tilknyttet vannstrengen i Sagelva. NVE mener selv om det ikke er kartlagt sjeldne eller truede vanntilknyttede arter på utbyggingsstrekningen i Sagelva, må en tilstrekkelig minstevannføring hele året vurderes, da tilførselen av vann og fuktighet kan ha betydning for insekter, bunndyr og organismer knyttet til vannstrengen for øvrig. Med tilstrekkelig minstevannføring forbi inntaket hele året, vil forholdene for biologisk mangfold i og rundt hele elva etter vårt syn ivaretas i tilstrekkelig grad.

NVE mener prosjektet i Sagelva kun vil gi mindre negative konsekvenser som kan avbøtes tilstrekkelig gjennom vilkår, slik at fordelene ved tiltaket er større enn skadet og ulemper. Det kan derfor gis konsesjon til prosjektet.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Fjellkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Sagelva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Fjellkraft AS, datert 22.1.2013:

"Søknad om konsesjon for bygging av Sagelva kraftverk Hemnes kommune – Nordland fylke

Fjellkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Sagelva i Hemnes kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

Etter vannressursloven, jf § 8, om tillatelse til:

- *Å bygge Sagelva kraftverk hovedsakelig i samsvar med fremlagte planer.*

Etter energiloven om tillatelse til:

- *Å installere en generator på inntil 1,9 i Sagelva kraftverk med nødvendige elektriske anlegg.*

Bygging og drift av Sagelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om snarest mulig behandling av søknaden"

Sagelva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	5,0
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	12,3
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	78,0
Middelvannføring	l/s	388
Alminnelig lavvannføring	l/s	-
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	64
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	4

KRAFTVERK

Inntak	moh.	198,0
Avløp	moh.	4
Lengde på berørt elvestrekning	km	1,5
Brutto fallhøyde	m	94
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,43
Slukeevne, maks	m ³ /s	0,97
Slukeevne, min	m ³ /s	0,048
Tilløpsrør, diameter	mm	0,7
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrør, lengde	m	1037
Installert effekt, maks	kW	1494
Brukstid	timer	2652

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	-
HRV	moh.	-
LRV	moh.	-

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,3
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	2,7
Produksjon, årlig middel	GWh	4,0

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	16,6
Utbyggingspris	kr/kWh	4,20

Sagelva Kraftverk, elektriske anlegg

Sagelva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	1,7
Spennning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	1,8
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	0,8
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel	Jordkabel	

Om søker

Grunneierne i området har inngått leieavtale med Fjellkraft AS for å utnytte naturressursene som hører til eiendommene. Fjellkraft AS har utarbeidet søknaden og vil stå for utbyggingen av anlegget. Hvis det gis konsesjon vil Fjellkraft AS etablere selskapet Sagelva Kraftverk AS, som vil stå som eier og driver av anlegget.

Beskrivelse av området

Sagelva med tilhørende nedbørfelt ligger på nordsiden av Hemneshalvøya i Hemnes kommune. Sagelva ligger på nordsiden av fjellmassivet og har sitt utløp i Ranfjorden ca. 3 km nordøst for Hemnesberget som er nærmeste tettsted. Nedbørfeltet som skal strekke seg fra kote 702 og ned til inntaket på kote 198. Nedbørfeltet er på totalt 5 km². Området tilhører nordboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon, med unntak av nedre deler som har innslag av mellomboreale soner.

Sagelva går fra utløpet og opp til kote 100 i en vid kløft som er dominert av berg og steinblokker. Det er her noen basekrevende mosearter og enkelte gamle graner i nærheten av vannstrengen. Videre oppover går elva i en slakere helning med unntak av et litt brattere parti ved kote 140 hvor elva går i en smalere og litt dypere bekkekløft. Det er her et surere substrat i berggrunnen, og det er ikke funnet sjeldne eller truede arter. Fra kote 160 går elva slakt oppover med nakne berg inntil elva opp til inntaksplasseringen. Rørgaten er planlagt i et åpent furuskogsområde i øvre del, med innslag av enkelte myrer. I nedre deler er det granskog som dominerer.

Avstanden til nærmeste verneområde, Sundsbukta naturreservat, er 3,2 km i sørvest retning fra inntak.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Elva er vannkilde til Hemnes vannverk, og kraftverksinntaket er planlagt etablert rett i nedkant av nedre eksisterende dam i vassdraget. Vannmagasinet til vannverket består av to demninger. En platedam på kote 198 og en fyllingsdam ovenfor denne på kote 204.

Det har tidligere vært kraftproduksjon i Sagelva. Dette var fra ca. 1946 til 60-tallet. Deler av inntaksdammen på kote 100 og rørgate er synlig i dag. Den gamle kraftstasjonen står nede ved Ranfjorden og er i dag brukt som uthus i tilknytning til en hytte.

Det går en vei langs fjorden som passerer elvens utløp, og det er en vei opp fra fjorden som strekker seg helt til toppen av nedbørfeltet. Fra denne går det igjen en avstikker inn mot vannverkets demninger i Sagelva. Det er spredt bebyggelse med en blanding av bolighus, småbruk og hytter langs veien nede ved fjorden.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt etablert som en betongdam umiddelbart etter overløpet fra vannverkets eksisterende dam, og vil danne en forlengelse av denne. HRV vil dermed tilsvare samme kote som i dag. Inntakskulpen får neddykket inntak. Største høyde på dammen blir 3,5 meter og damkronens lengde blir på 10-12 meter. Det totalt neddemmede arealet er estimert til 50 m².

Rørgate

Vannvegen vil bli på ca. 1000 meter og vil føres frem i en kombinasjon av jord- og fjellgrøft. Røret vil bli forsøkt tildekket i hele sin lengde av lokale løsmasser fra området. I et langt parti vil rørgaten legges i eksisterende traktorvei. I nedre del av rørtraseen vil det bli behov for noe hogst. Bredde i anleggsfasen blir på ca 25 m. Etter idriftsettelse blir bredden på rørgaten 5 m.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt plassert på kote 4, 75 m sør for Sagelvas utløp. Kraftstasjonen vil bli liggende på østsiden av elva, rett på oversiden av veien som går langs fjorden. Utløpskanalen vil bli på anslagsvis 5-10 meter og vil komme ut tett ved nederste fossefall som er vandringshinder for anadrom fisk. Det planlegges installert 1 stk Pelton-turbin med maksimal ytelse 1,5 MW og slukeevne 1 m³/s. Totalt arealbehov for maskin og apparatanlegg antas å bli 80-100 m².

Elektriske anlegg

Generatorspenning planlegges til 0,69 kV, transformatorspenningen blir på 0,69/22 kV.

Veier

Det er adkomstveger til store deler av området i dag, men det vil bli behov for å lage midlertidige veier langs rørtraseen på delere av strekningen. Det vil også bli bygget en adkomstvei til inntaket på nordsiden av nedre vannmagasin. Lengden på denne vil bli ca. 220 meter med en bredde på 5 meter.

Massetak og deponi

Alle grøftemassene vil bli tilbakeført ved gjenfylling/overfylling av rørgaten og arronderinger av denne. Det antas at det ikke vil bli behov for lokale massetak.

Arealbruk

Tiltaket vil få et midlertidig arealbehov på 30 daa, størstedelen av dette er knyttet til nedgraving av rørgata Permanent arealbehov etter idriftsettelse er anslått til 7 daa.

Grunneiere og rettighetshavere er Per Jørgen Drage, og arvinger etter Jan Drage.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Prosjektet er i kommuneplanens arealdel definert som LNF-område.

Samlet plan (SP)

Tiltaket berører ikke prosjekter som er behandlet i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Sagelva er ikke et vernet vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Inngrepsfrie områder blir ikke berørt av en utbygging.

Nasjonale laksevassdrag

Sagelva er ikke nasjonalt laksevassdrag, men elva har sitt utløp i Ranfjorden som er en nasjonal laksefjord.

EUs vanddirektiv

Sagelva har utløp i Ranfjorden som er en del av Vannområde Ranfjorden. Sagelva er ikke nevnt i "Tiltaksprogram for vannområde Ranfjorden".

Eventuelle fylkesvise eller kommunale planer for småkraftverk

Sagelva er ikke spesielt omtalt i Regional plan for småkraftverk i Nordland, og Fylkeskommunen har ikke uttalt at tiltaket er i konflikt med denne.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 25.06.13 sammen med representanter for søkeren, kommunen, grunneiere, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt, Forum for Natur og Friluftsliv Nordland (FNF) og Naturvernforbundet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Hemnes kommune tilrår i vedtak av kommunestyret den 29.05.2013 en utbygging av Sagelva kraftverk i samsvar med planene. Kommunen forutsetter at det slippes minstevannføring om sommeren tilsvarende alminnelig lavvannføring. I tillegg peker kommunen på at kraftstasjonen må plasseres ovenfor anadrom strekning. Videre peker kommunen på at planlagt utbyggingsområde har status som LNF-område, og understreker at det må vedtas dispensasjon fra dette ved en eventuell konsesjon.

Fylkesmannen i Nordland kommer med uttalelse i brev datert 15.05.2013. Fylkesmannen vurderer tiltaket å forårsake moderate skader på naturmiljøet og de allmenne interessene i området. I vurderingen trekkes det frem at det ikke er avdekket registrerte prioriterte arter, eller rødlistede arter som er klassifisert som truet eller nær truet. Det er heller ikke registrert truete eller nær truete naturtyper i influensområdet. Fylkesmannen er ikke kjent med at det forekommer fisk i elva, men peker i sin vurdering på at redusert vannføring vil redusere vanndekt areal, og medføre kvalitative og kvantitative endringer i bunndyrfaunaen. Dette gjelder spesielt i slakere deler av elva. Fylkesmannen bemerker at en utbygging vil forringe landskapsopplevelsen i området, men etter deres kjennskap er bruken av området begrenset.

Nordland fylkeskommune anbefaler i vedtak av Fylkesrådet den 18.06.2013 at det gis konsesjon til Sagelva kraftverk. Fylkeskommunen uttaler at tiltaket vurderes å ha liten negativ virkning på miljø og andre arealbruksverdier, men forutsetter blant annet at detaljplanleggingen skjer i nær dialog med reindriftsnæringen, samt at det slippes minstevannføring hele året.

Sametinget har ingen kommentarer til Sagelva kraftverk i sin samlede høringsuttalelse for sakene i Hemnes kommune.

Reindriftsforvaltningen i Nordland kommer med uttalelse dater 27.05.2013. Reindriftsforvaltningen uttaler at berørt område er vinterbeite 2 for Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Vinterbeite 2-områder er gjerne mindre intenst brukt. Vinterbeite er et minimumsbeite for reinbeitedistriktet, og har derfor stor verdi. Reindriftsforvaltningen påpeker at tiltaket ikke vil gi store arealbeslag, men understreker at adkomstveien bør være avstengt med bom for å hindre økt ferdsel i området. Det konkluderes med at tiltaket vil gi middels negativ konsekvens i forhold til reindriftens bruk av området.

Statens Vegvesen peker i sin uttalelse på at avkjørselsforhold må avklares i reguleringsplaner eller omsøkes i egen søknad.

Kystverket Nordland bemerker i sitt brev av 15.4.2013 at noen av de omsøkte tiltakene i Hemnes kommune kan kreve at tiltakshaverne inneholder tillatelse etter havne- og farvannsloven.

FNF Nordland kommer med høringsuttalelse datert 3.6.2013. De har flere generelle merknader til de omsøkte småkraftverkene i Hemnes kommune. FNF mener mange store kraftutbygginger har påvirket vassdragsnaturen med tilhørende økosystemer i Hemnes kommune. FNF trekker også frem prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn ved behandling av nye inngrep. Videre etterlyser FNF mer kunnskap og bedre utredninger mhp. Tema om samla belastning. FNF mener at det bør sees på alternative utbyggingsløsninger for Sagelva kraftverk, herunder at det etableres en turbin i vannverket, at vannspeilet heves og det blir minstevannføring hele året.

Rana Zoologiske forening og Norsk Ornitologisk Forening sendte inn felles høringsuttalelse den 3.6.2013. De mener at det ikke foreligger gode nok biologiske data over tid for prosjektene i Hemnes kommune. Foreningene har ikke kjennskap til spesielle biologiske forekomster i det berørte området for Sagelva kraftverk, og peker på at tiltaket heller ikke vil føre til bortfall av INON-områder. Ifølge uttalelsen er derfor prosjektet et av de minst kontroversielle i den samlede porteføljen av ti kraftverk i Hemnes kommune.

Advokat Geir Haugen, på vegne av Røssåga/Toven reinbeitedistrikt uttaler i brev datert 13.06.2013 at reinbeitedistriktet går i mot at det blir gitt flere konsesjoner i deres område. Dette på grunnlag av at de mener de har blitt utsatt for et stort antall utbyggingsplaner for småkraft og vassdragsreguleringer. Det kreves også at alle utbyggingsplaner stilles i bero inntil det er utført en samlet utredning om alle utførte og planlagte inngrep i området, og at en folkerettsekspert vurderer om terskelen i folkeretten er overskredet, slik at alle nye inngrep vil være folkerettsstridig.

Helgelandskraft AS uttaler brev av 30.4.2013 at Sagelva kraftverk kan tilknyttes eksisterende distribusjonsnett uten forsterkingstiltak.

Hemnes Turistforening kommer med uttalelse i brev datert den 1.5.2013. Turistforeningen trekker i sin uttalelse spesielt fram verdien av gjenværende urørt natur i Hemnes kommune, men ser også hensynet til næringsinntekt og de nasjonale produksjonsmålene må tas hensyn til. Turistforeningen har derfor ingen innvendinger mot Sagelva kraftverk.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 19.06.13 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"FJELLKRAFTS KOMMENTAR TIL HØRINGSUTTALELSER FOR SAGELVA KRAFTVERK I HEMNES KOMMUNE

Vi viser til mottatte høringsuttalelser for Sagelva kraftverk.

HelgelandsKraft

HelgelandsKraft kommenterer at Sagelva kan tilknyttes eksisterende distribusjonsnett uten forsterkningstiltak.

Kommentar:

Søker forholder seg til skisserte nettløsning.

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nordland kommenterer at inngrepsfrie naturområder ikke vil bli berørt av omsøkte tiltak. Landskapsmessig vil fysiske inngrep og redusert vannføring forringe opplevelsen av vassdraget, dette vil igjen kunne redusere noe av friluftslivsupplevelsen. De kommenterer også at etter som de kjenner til er bruken av området noe begrenset, samt at høyereliggende områder på Hemneshalvøya representerer viktigere utfartsområder.

Etter Fylkesmannens vurdering vil omsøkte tiltak forårsake moderate skader på naturmiljøet og de allmenne interessene i området.

Kommentar:

Søker har ingen merknader til Fylkesmannens kommentarer.

Reindriftsforvaltningen i Nordland

Reindriftsforvaltningen i Nordland kommenterer at området som blir berørt er vinterbeite 2 og er gjerne områder som er mindre brukt. Vinterbeite er et minimumsbeite for reinbeitedistriktet og har derfor stor verdi. Tiltaket vil ikke i større grad gi et stort arealbeslag som følge av rørgate under bakken og en 220 m ny anleggsvei. Tiltakshaver legger til stor grad vekt på samarbeid med distriktet og kunne avpasse tiden under anleggsfasen i forhold til reindriften som avbøtende tiltak. Anleggsveiene bør være stengt med bom hvis det er adgang fra offentlig veg med bil inntil området for å hindre økt ferdsel inn i beiteland.

På bakgrunn av at tiltaket berører vinterbeite vurderer Reindriftsforvaltningen at tiltaket har middels konsekvens i forhold til reindriftens bruk av området.

Kommentar:

Søker har ingen merknader til Reindriftsforvaltningens kommentarer og vil søke dialog med reinbeitedistriktet for å kunne ivareta interessene på best mulig måte. I dette ligger også et orienteringsmøte med reinbeitedistriktet før en eventuell anleggsstart.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland mener det bør vurderes andre utbyggingsløsninger og foreslår å se på muligheten for at det installeres en turbin i vannverket, heve vannspeilet og ha minstevannføring i stedet. De kommenterer at det bør være utbyggingsløsninger og alternativer som har lite konsekvenser for natur og miljø.

Kommentar:

Søker mener den omsøkte løsningen er en fornuftig løsning med relativt små konsekvenser for natur og miljø”

Tilleggsuttalelser

FNF Nordland kom med følgende tillegguttalelse etter sluttbefaringen av Sagelva Kraftverk:

”FNF Nordland har ingen flere momenter enn det vi peker på i uttalelsen. Isolert sett anser vi en eventuell utbygging i vassdraget som et av de minst konfliktfylte i forhold til natur og friluftsliv. For FNF Nordland er det viktig at det sikres nok vann til å opprettholde en tilstrekkelig vannføring som ivaretar de kvaliteter og naturverdier som finnes i og ved elva.”

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 5 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,388 m³/s. Avrenningen er varierende fra år til år med dominerende vår- og sommerflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 64 og 4 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 0,97 m³/s og minste driftsvannføring 0,048 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 64 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 4 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 73,5 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Det er søkt om en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen, og en minstevannføring på 64 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 4 l/s resten av året. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 47 dager i et middels vått år. I 80 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 28 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er relativt høy og vil frata vassdraget noe av den naturlige vannføringsdynamikken, ved at det kun i enkelte perioder vil bli overløp over dammen. Etter en eventuell utbygging vil vassdraget i lengre perioder derfor være preget av størrelsen på en eventuell minstevannføring som NVE fastsetter.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Sagelva kraftverk til ca. 4,0 GWh fordelt på 1,3 GWh vinterproduksjon og 2,7 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 16,6 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 4,20 kr/kWh

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper

Området ble befart av Ecofact den 27. og 28. juni 2011 i forbindelse med utarbeidelsen av den biologiske utredningen for Sagelva kraftverk. Det ble da ikke funnet noen verdifulle naturtyper eller truede vegetasjonstyper i området, og området er gitt liten verdi for disse temaene.

NVE har heller ingen andre opplysninger eller mottatt høringsuttalelser om at det finnes verdifulle naturtyper i influensområdet for Sagelva kraftverk.

NVE legger til grunn at en eventuell utbygging ikke vil påvirke, eller ha negative konsekvenser for verdifulle naturtyper eller vegetasjonstyper i området.

Arter

Ecofact har i sin utredning registrert sporadisk opptreden av gaupe (VU) og jerv (EN) i området. Det kan ikke helt utelukkes at det kan finnes rødlistede moser, lav og karplanter i området, men totalt sett vurderes potensialet som lavt i rapporten.

NVE mener at en eventuell utbygging av Sagelva ikke vil komme i konflikt med sjeldne eller rødlistede enkeltarter i influensområdet, og dette temaet vil dermed ikke være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Akvatisk miljø

Ranfjorden er en nasjonal laksefjord, og har dermed en spesiell vernestatus. Det er imidlertid konkludert med at Sagelva har liten eller ingen betydning for laks eller anadrom fisk i området. Vandringshinderet i Sagelva ligger på kote 5, noe som er ca 10 meter oppstrøms broen over elva. Strekningen fra vandringshinderet og ned til utløpet i Ranfjorden har stein og grovt substrat, og den biologiske rapporten konkluderer med at denne strekningen ikke har oppvekstområder eller gyteplasser for anadrom fisk. Det kommenteres også at elva i dag er tørrlagt om sommeren, noe som gjør gyting og oppvekst på elvestrekningen umulig.

Strekningen nedenfor vandringshinderet anses av NVE til å ha liten til ingen verdi som oppvekst- og gyteområder for anadrom fisk, og NVE anser dermed at dette temaet ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVE mener at selv om det ikke er kartlagt sjeldne eller truede vanntilknyttede arter, må en minstevannføring fortsatt vurderes da tilførselen av vann og fuktighet kan ha betydning for insekter, bunndyr og organismer knyttet til vannstrengen i Sagelva forøvrig. Disse har en viktig egenverdi for biologisk mangfold som også må ivaretas på hele den aktuelle utbyggingsstrekningen

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Sagelva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldlovens § 8.

I influensområdet til Sagelva kraftverk finnes det ingen registrerte verdifulle naturtyper eller truede vegetasjonstyper. Av rødlistearter er det kun gaupe og jerv som har blitt registrert i området. NVE mener disse to artene ikke vil bli vesentlig påvirket av tiltaket. Potensialet er for ytterligere funn av rødlistede arter er vurdert som lite. En eventuell utbygging av Sagelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Om temaet "samlet belastning" viser vi til vurderingene senere i notatet.

Landskaps-, friluftslivs-, og brukerinteresser

Sagelva kraftverk vil ikke bli liggende i INON-områder, og dagens eksisterende inngrep i og rundt elva gjør at tiltaket ikke vil medføre bortfall av INON-områder.

NVE legger til grunn at temaet INON ikke er relevant for konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Det er i dag knyttet lite bruker- og friluftslivsinteresser til området rundt Sagelva. Det foregår en begrenset bruk av området ved veien langs fjorden og utløpet av elva til rekreasjon og fiske. Det har ikke fremkommet noen bruk av området utover dette. En utbygging av Sagelva kraftverk vil ikke forringe mulighetene til rekreasjon og fiskeaktivitet i Ranfjorden eller ved utløpet av Sagelva. NVE støtter seg også til uttalelser fra FNF som kommenterer at Sagelva er den minst konfliktfylte saken i pakken på ti søknader i Hemnes kommune når det kommer til friluftslivsinteresser.

Det er NVEs oppfatning at det ikke er knyttet særlige friluftslivs- eller brukerinteresser til området. NVE mener dermed at en eventuell konsesjon ikke vil komme i konflikt med friluftsliv eller brukerinteresser i området.

Sagelva renner gjennom en skogskledd helling ned mot Ranfjorden, den er dermed skjermet av skog på størsteparten av utbyggingsstrekningen. Dette medfører at en eventuell mindre vannføring i Sagelva kun vil kunne oppleves lokalt, og ikke fra Ranfjorden som har en del småbåttrafikk. Totalt vil et en strekning på 1500 meter få en redusert vannføring. Etter en utbygging vil vannføringen bestå av minstevannføringen satt av NVE, et eventuelt flomoverløp i flomperioder, samt bidrag fra et mindre restfelt.

Elva renner i kortere strekninger i brattere partier. Disse partiene kan få et redusert inntrykk etter en utbygging, men områdene fremstår i dag skjult av vegetasjon og er vanskelig tilgjengelig for allmennheten. Det er heller ikke noen markerte landskapselementer på avstand. En minstevannføring vil i disse områdene opprettholde noe av inntrykket lokalt.

Rørgaten vil i det øverste partiet gå gjennom en åpen furuskog og enkelte myrer, før den i de nedre deler av tiltaksområdet vil gå gjennom en tettere granskog. Mye av området bærer preg av skogsdrift. Rørgaten vil kunne bli et synlig element i anleggsperioden da det vil være et større belte med skog som må hugges. På sikt vil rørgaten derimot oppta kun et smalere belte og revegeteres, og ha mindre negative konsekvenser for landskapet. Adkomstveien vil være en ca. 220 meter lang forlengelse av eksisterende vei i området. NVE anser at rørgaten og adkomstveien ikke vil bidra til en vesentlig forringelse av landskapsinntrykket i området, og at påvirkningen vil på sikt bli minimal.

Kraftstasjonen vil bli bygget på østsiden av elva, på oversiden av veien som går langs fjorden. Dette er i dag et område med lite innsyn, og som i dag er påvirket av en nettrasé. Tilkoblingen til eksisterende nett vil skje via jordkabel som i store deler vil gå langs eksisterende vei. NVE vurderer at det ikke vil være vesentlige negative konsekvenser for landskapet ved en slik tilknytning.

NVE mener at et en utbygging av Sagelva kraftverk ikke vil berøre verdifulle landskapselementer eller ha noen vesentlig negativ konsekvens for landskapsopplevelsen i området. Anlegget vil naturlig ligge relativt skjult i terrenget, og vegetasjonen rundt vil skjerme for innsyn så vel lokalt som på avstand. Etter NVEs mening vil tiltaket neppe forandre landskapsopplevelsen av området fra Ranfjorden. Inntaksområdet ligger i et område som allerede er utbygd med 2 dammer til vannverket, noe som gjør at virkningen av inntaksdammen blir mindre. Rørgaten vil kunne graves ned og revegeteres, noe som på sikt vil redusere de negative konsekvensene. NVE kan gjennom detaljplangodkjenning se til at anlegget tilpasses terrenget på en skånsom måte.

Reindrift

Tiltaket vil bli liggende innenfor grensene til reinbeitedistrikt 21 Røssåga/Toven, og herunder i Røssåga siida. Røssåga/Toven drives av totalt tre ulike driftsgrupper. Hele distriktet har et totalt bruttoareal på 2310 km². Det totale reintallet var per mai 2005 på 1210 rein. I grove trekk kan man avgrense reinbeitedistriktet med Norskehavet i vest, Ranafjorden i nord, Vefsnfjorden i sør og Okstindan og Røssåga i øst.

I reinbeitedistriktet er det i dag flere faktorer som påvirker driftsforholdene til reindriften. Det er blant annet vannkraftutbygginger som Kalågavassdraget, Langforsvassdraget, Bleikvatn, Røssvatn og Stormyrbassenget. Det er også inngrep som veier, jernbane, bergverk, plantefelt, hyttebygging og ny bruk av utmarksområder som har påvirket distriktet. NVE mener derfor ytterligere utbygginger i området må vurderes nøye i hvert enkelt tilfelle, og avbøtende tiltak må vurderes for å minske en eventuell konflikt.

Hemneshalvøya brukes i dag som vinterbeite 2 for rein, og det er dette beitet som vil kunne bli berørt av tiltaket. Vinterbeite er minimumsbeite for reinbeitedistriktet og har derfor en stor verdi. Tiltaket vil medføre en økt menneskelig og maskinell aktivitet i anleggsperioden, mens i driftfasen vil aktiviteten være minimal. Reindriftsforvaltningen i Nordland kommenterer i sin uttalelse at tiltaket ikke vil gi større arealbeslag, men at anleggsveiene bør bli avstengt med bom fra offentlig vei for å hindre økt ferdsel inn i beitelandet. Anleggsperioden bør tilpasses reinens bruk av området for å forhindre forstyrrelser. En representant fra reinbeitedistriktet var med på sluttbefaringen til NVE, og kom med samme synspunkt som Reindriftsforvaltningen.

NVE påpeker at det er en kjørbar vei til de eksisterende demmingene i Sagelva, og at det i dag kan foregå ferdsel på denne, men at det er av begrenset karakter. Den nye adkomstveien vil ikke åpne opp nye turområder av betydning for allmennheten som ikke allerede er tilgjengelig i dag. Ferdsele på den nye strekningen vil i driftfasen kun begrense seg til noen få besøk opp til inntaket av utbygger for inspeksjon og vedlikehold.

NVE mener det i hovedsak er anleggsarbeidet ved inntaket som i hovedsak vil kunne påvirke reinen i området. Det vil derfor være viktig å tilpasse anleggsperioden til perioder hvor området ikke er bruk av reinen. Dette vil minske konsekvensene av tiltaket for reindriften. NVE mener det derfor er viktig med tett dialog mellom utbygger og reinbeitedistriktet om anleggsperioden, hvis det blir gitt konsesjon. Redusert vannføring i Sagelva, og en nedgravet rørgate vil slik NVE ser det ikke medføre større arealbeslag og påvirke reindriften i vesentlig negativ grad.

NVE mener at det bør vises forsiktighet ved å gi konsesjoner til kraftverk som berører reindriftsinteresser. NVE mener videre at en eventuell konsesjon i Sagelva ikke vil legge større beslag på viktige beiteområder, og heller ikke vil ha noen stor negativ konsekvens for reindriften gitt avbøtende tiltak.

Samiske interesser, lovverk og folkeretten

NVE forholder seg til gjeldende saksbehandlingsregler, som i småkraftsaker er vannressursloven, vassdragsreguleringsloven (unntaksvis), forvaltningsloven, oreigningslova m.fl. Verken søknaden for Sagelva eller de resterende ni sakene i Hemnes er av et slikt omfang at de kommer inn under forskrift om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven.

I NVEs veiledningsmateriale som gjelder småkraftverk, framgår det at søker skal ta ”kontakt med lokalt reinbeitedistrikt tidlig i planleggingsfasen, og før innsending av søknad, for avklaring i forhold til reindriftsinteresser. Reindriftsforvaltningen bør kontaktes angående status på kartene på www.reindrift.no.” NVEs veiledningsmateriale formidler ikke absolutte krav, men NVE skal sjekke at det framgår av søknadene at det er tatt de nødvendige kontakter i planfasen. NVE har derimot i denne fasen av saksbehandlingen ikke mulighet for å kontrollere at den aktuelle informasjonen er tilstrekkelig eller korrekt, men forventer at høringspartene bidrar med korreksjoner dersom det er grunnlag for det.

NVE mener det finnes tålegrenser for hva som kan tillates av tiltak, før det kommer i strid med folkeretten og norsk rett. Det finnes ingen entydig angivelse, verken i teori eller rettspraksis, på hvor slike tålegrenser går. Tålegrensen vil også kunne variere ut fra hvor robust den interessen som påvirkes er. Slik kan tålegrensen være forskjellig etter hvor i landet inngrepet skjer og hvem/hva som berøres. En vurdering av om et tiltak representerer en for stor belastning på samisk kultur, og hva det vil si og ”nekte” samisk kulturutøvelse etter FN-konvensjon om sivile og politiske rettigheter art 27, vil måtte basere seg på best mulig skjønn. Samiske interesser vurderes i denne sammenheng isolert, da det er virkningen for samiske interesser som er av betydning for de materielle skrankene i folkeretten. I tillegg vil samiske interesser inngå i totalvurderingen av om konsesjon skal gis eller ikke, sammen med øvrige interesser som vil kunne berøres.

Reindrifta er ansett som den viktigste enkeltstående samiske kulturbærer, og utøvelse av reindrift er derfor mer enn en ren næringsinteresse. NVE har derfor lagt stor vekt på reindrift i vurderingen av om småkraftprosjektene representerer en for stor belastning på utøvelsen av samisk kultur og kulturutøvelse. I tillegg til reindrifta, vurderes også virkninger for samiske kulturminner.

NVE inviterte til offentlig møte i løpet av høringsperioden i forbindelse med pakkebehandlingen av sakene i Hemnes. De samiske interessene har deltatt i høringsprosessen, og både Sametinget, Reindriftsforvaltningen i Nordland og reinbeitedistriktet har gitt uttalelser til søknadene. Høringspartene som hadde gitt uttalelse, ble invitert med til sluttbefaringer.

NVE har i forbindelse med Sagelva og de andre sakene i Hemnes kommune hatt en god dialog og flere møter med de berørte reinbeitedistriktene. NVE har også for sakene i Hemnes holdt et konsultasjonsmøte med Sametinget den 12.11.2013, for å diskutere hvordan NVE ivaretar reindrift og samiske interesser i saksbehandlingen av småkraftsakene. Sametinget har fremmet innsigelse på totalt fem saker i Hemnes, men Sagelva er ikke en av disse. På sluttbefaringen av Sagelva kraftverk deltok også representanter for Reindriftsforvaltningen i Nordland og Røssåga/Toven reinbeitedistrikt som kom med sine synspunkter til prosjektet.

NVE har hatt en kommunikasjon med reindriftsinteressene i saken som er i samsvar med de prosessuelle krav. NVE er oppmerksom på reindriftas vurdering av de ulike prosjektene, og legger til grunn at noen av prosjektene vil kunne ha uønskede effekter som vanskelig kan avbøtes, mens andre prosjekt fra reindriftas ståsted kan være mindre konfliktfylte, gitt at fastsettes vilkår som imøtekommer reindriftas behov.

NVE mener det bør fokuseres særskilt på reindrifta ved planlegging og gjennomføring av en eventuell anleggsperiode. Ved ev. konsesjon vil NVE derfor sette krav til at reindrifta omhandles særskilt i detaljplanene. Det vil være en forutsetning at reindrifta i denne sammenheng skal gis mulighet til å delta i planleggingen.

Småkraftprosjektenes mulige virkninger for samisk kultur og kulturutøvelse vil foruten reindrifta først og fremst være knyttet til samiske kulturminner. Sametinget har gjennomført kulturminneregistrering, og ikke funnet samiske kulturminner i influensområdet for Sagelva kraftverk.

NVE mener på bakgrunn av det som er redegjort for her, at de prosessuelle kravene som framgår av folkeretten og intern rett er oppfylt i saken for Sagelva kraftverk. For NVEs vurdering av konsekvensene av tiltaket på reindriftsinteresser henviser til avsnittet "Reindrift" ovenfor.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Vannverksdammene i Sagelva blir i dag brukt som drikkevannkilde, og det må vises varsomhet ved tiltak og arbeid i området. Drikkevannkilden er underlagt regler og bestemmelser etter drikkevannforskriften. Dette er noe må ivaretas etter en eventuell konsesjon.

NVE forutsetter en dialog og avklaringer mellom utbygger, vannverkseierne og Mattilsynet for å ivareta drikkevanninteressene i detaljplanleggingen og anleggsperioden ved en eventuell konsesjon.

Konsekvenser av kraftlinjer

Utbygger planlegger en 770 meter lang jordkabel mellom kraftstasjon og nettilknytningspunktet. Denne vil i all hovedsak gå i eksisterende traktorvei, med unntak av de siste 70 meter. Traseen vil ikke berøre viktige naturtyper eller verneområder.

NVE har ikke mottatt noen innvendinger mot planlagt nettilknytning, og vi anser at konsekvensene av denne ikke er avgjørende for konsesjon. Etableringen av linjen vil følge regler for etablering av nye anlegg innenfor en områdekonsesjon.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Sagelva kraftverk vil gi ca. 4 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som lite for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Sagelva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Samlet belastning

NVE skal i sine vurderinger ta hensyn til den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen utgjør konsekvensene av flere vannkraftanlegg og andre vassdragsinngrep innenfor et geografisk avgrenset område. Selv om det enkelte prosjektet kan ha begrensede virkninger for miljøet og andre brukerinteresser, kan de samlede virkningene av mange slike inngrep bli store.

Hemnes er i dag relativt sterkt preget av eksisterende kraftutbygginger og andre utbygginger. Dette gjelder også området ved Ranfjorden. Ytterligere utbygginger i området bør derfor vurderes nøye av NVE, før eventuelle nye konsesjoner gis.

NVE mener at det ikke bør gis konsesjoner til vannkraftutbygginger i vassdragene i Hemnes som har stor verdi og konsekvens for biologisk mangfold, reindrift, landskap og andre allmenne interesser. Det

har i søknad, høringsrunden og på befaring ikke kommet frem opplysninger som tilsier at Sagelva kraftverk vil berøre eller medføre negativ konsekvens for de nevnte temaene. En konsesjon til Sagelva kraftverk vil derimot kunne øke verdien til de gjenværende vassdragene i Hemnes kommune og ved Ranfjorden.

NVE støtter seg til høringsuttalelsene i deres vurdering at Sagelva ikke er et viktig vassdrag i Hemnes kommune for allmenne interesser. Tiltaket vil kunne få noe negativ konsekvens for reindrift, men NVE vurderer at ved avbøtende tiltak vil dette være minimalt, og ikke vil øke den samlede belastningen på reinbeitedistriktet. Med et lavt konfliktnivå knyttet til landskap og friluftsliv, vurderer vi at en utbygging heller ikke vil øke den samlede belastningen for disse temaene. Det er ikke spesielle arter eller naturtyper knyttet til utbyggingsområdet, og NVE mener andre områder rundt Sagelva fanger opp mange av de samme eller viktigere livsmiljø. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og det er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet

Søknaden for Sagelva kraftverk ble sendt ut på høring sammen med ni andre småkraftsøknader i Hemnes kommune. NVE har på grunnlag av at det er knyttet få konflikter til prosjektet, og at Sagelva kraftverk vil ha lokale virkninger, valgt å avgjøre konsesjonsspørsmålet for Sagelva før de øvrige sakene.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE mener Sagelva på grunn av lav konfliktgrad kan behandles som en egen sak i forhold til de andre sakene som ble sendt på høring samtidig i Hemnes kommune. Dette er i all hovedsak på grunn av få konflikter til prosjektet, og lokaliteten tilsier at det ikke trenger en større vurdering av samlet belastning og konsekvens enn det som er kommet frem "Samlet belastning" i dette dokumentet.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Sagelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter. NVE mener at konfliktene ved en utbygging av Sagelva kraftverk er begrenset og i hovedsak knyttet mot reindrift og biologisk mangfold, og dette er vektlagt i vedtaket.

Anleggsarbeid og økt menneskelig aktivitet i området rundt inntaket vil kunne ha noe forstyrrende effekt på reinen på vinterbeite i området rundt øvre deler av Sagelva. Ved å tilpasse anleggsperioden slik at anleggsaktiviteten unngås i periodene reien bruker området, mener NVE at hensynet til reindriften kan ivaretas i tilstrekkelig grad ved en utbygging.

Det er ikke funnet rødlistede arter, viktige naturtyper eller sjeldne vegetasjonstyper i området eller tilknyttet vannstrengen i Sagelva. NVE mener selv om det ikke er kartlagt sjeldne eller truede vanntilknyttede arter på utbyggingsstrekningen i Sagelva, må en tilstrekkelig minstevannføring hele

året vurderes, da tilførselen av vann og fuktighet kan ha betydning for insekter, bunndyr og organismer knyttet til vannstrengen for øvrig. Med tilstrekkelig minstevannføring forbi inntaket hele året, vil forholdene for biologisk mangfold i og rundt hele elva etter vårt syn ivaretas i tilstrekkelig grad.

NVE mener prosjektet i Sagelva kun vil gi mindre negative konsekvenser som kan avbøtes tilstrekkelig gjennom vilkår, slik at fordelene ved tiltaket er større enn skadet og ulemper. Det kan derfor gis konsesjon til prosjektet.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Fjellkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Sagelva kraftverk . Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Fjellkraft har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 720 m jordkabel med 22 kV spenning til eksisterende linjenett.

Normalt bygges en slik linje som her i medhold av netteiers områdekonsesjon. Innenfor sin områdekonsesjon skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og ev. forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Helgelandskraft AS er områdekonsesjonær, og ifølge søknaden skal det fremforhandles en avtale der Helgelandskraft AS stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det derfor ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Fjellkraft ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Helgelandskraft AS har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at Fjellkraft må betale anleggsbidrag på ca. 450.000. Det er i følge Helgelandskraft AS kapasitet fra transformator og videre i nettet. Fjellkraft uttaler at de er villige til å betale anleggsbidrag for opprustning av nettet etter gjeldende regelverk.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved

tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	388
Alminnelig lavvannføring	l/s	-
5-persentil sommer	l/s	64
5-persentil vinter	l/s	4
Maksimal slukeevne	m ³ /s	0,93
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	250
Minste driftsvannføring	l/s	48

I søknaden er det foreslått slipp av minstevannføring på **64 l/s** i tiden 1/5-30-9 og **4 l/s** resten av året. Dette tilsvarer de beregnede 5-persentilverdiene.

NVE mener i likhet med søker og flere av høringsinstansene at det må slippes vann forbi inntaket til kraftverket hele året for å avbøte konsekvensene for fuktkrevende arter knyttet til berørt elvestrekning og for å opprettholde landskapsmessige inntrykk lokalt. NVE vurderer at en minstevannføring vil kunne opprettholde en viss fuktighet på den berørte strekningen i Sagelva, samt bevare noe av vannføringsdynamikken. Dette kan bidra til at arter knyttet til vannstrengen kan få ivaretatt livsmiljøet. Vi registrerer at det ikke er funnet viktige naturverdier i tilknytning til utbyggingsområdet som skulle tilsi minstevannføring utover de størrelser som søker har foreslått.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på **65 l/s** i tiden **1/5 til 30/9** og **5 l/s** resten av året.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små

vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jmfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	
Inntak	Kote 198. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Nedgravet på hele strekningen.
Kraftstasjon	Utløp på kote 4, rett ved vandringshinder.
Største slukeevne	0,94 m ³ /s.
Minste driftsvannføring	0,05 m ³ /s.
Installert effekt	1,5 MW.
Antall turbiner/turbintype	1 Peltonturbin
Vei	Adkomstvei frem til inntak.
Avbøtende tiltak	Det skal tas kontakt med reinbeitedistriktet for avklaring av anleggsperiode i forbindelse med detaljplanen. Forholdet til vannforsyningen skal være avklart før byggestart.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg

Kart over planområdet.

